

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Episc. Iurisdict. In Reliquis

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

num. 11. tenendam esse, quam confirmat consuetudo, sic Tridentino interpretata. Episcopi enim non celebrant in Pontificalibus extra diocesim, nisi de licentia Ordinarii loci. Ratio autem est, quia baculus, & mitra sunt signa iurisdictionis, ut docet Tamburinus ubi supra, & patet ex forma consecrationis Episcopalis. Unde in Cereemoniali Episcoporum lib. 1. cap. 17. habetur Episcopum uti non posse baculo extra diocesim nisi ibi ordinationes, aut consecrationes auctoritate Apostolica ei facere concedatur.

Quamvis id possit in locis exemptis intra diocesim.

Vide Fluvium Pacianum de precep. lib. 2. cap. 29. num. 54. & 56. Nec obstat quod Episcopus uti potest Pontificalibus in loco exempto intra diocesim; nam est dispar ratio, loca enim exempta, cum adhuc sint intra diocesim, retinent reliquiam prioris subiectionis, ibidem, part. 4. tractat. 4. resolutione 143. §. Notandum. An verò possit ordinationes facere extra diocesim, vide verb. Ordinis minister.

Archiepiscopus factus Episcopus non potest uti pallio.

§ 2. Secundum dubium est, an Archiepiscopus factus Episcopus possit uti pallio? Et respondeo negativè: quia pallium est insignis dignitatis Archiepiscopalis, ante cuius susceptionem non potest quis vocari Archiepiscopus, cap. nisi de auct. & usu pallii. Et præterea, quia pallium est additum loco, & Ecclesiæ Archiepiscopali, ut patet ex cap. bona memoria et 2. de postulat. ex quo cereomoniale Romanum lib. 1. cap. 16. Lancelotus lib. 1. titul. 11. in gloss. litter. H. & alii docent, Archiepiscopum transeuntem ad alium Archiepiscopum non posse uti pallio priori, sed indigere novo. Immo Barbosa Collectant. tom. 1. lib. 1. titul. 8. cap. 6. numer. 2. tenet Archiepiscopum non posse uti pallio in aliena diocesi sine licentia illius Ordinarii, & alii putant, quod si Archiepiscopus à secundo Archiepiscopatu ad priorem redeat, indiget novo pallio, quia primum non sufficit, in quam sententiam inclinat Acugna in decret. Gratiani part. 1. dist. inst. 100. cap. 10. num. 3. & 4. Qui etiam probabiliter asserit: quod si Archiepiscopus pallium à Papa acceptum casu amit-

teret, posse nihilominus Pontificalia exercere; quamvis Venerus lib. 4. cap. 10. num. 19. docere videatur, quod aliud à summo Pontifice petere debeat, part. 3. tract. 3. resol. 37.

§ 3. Tertium dubium est, an Episcopus suspensus à Pontificalibus, in Pontificalibus celebrans incurrat irregularitatem? Et respondeo negativè. Vide verb. Suspensionis num. 3.

EPISCOPI IURISDICTIONE
In reliquis.

¶ Quando possit Episcopus dispensare ad matrimonium contrahendum, vel contractum dictum est verb. Dispensare. Quod ad impedimentum non petendi debitum ex voto, dictum est habetenus, de eius iurisdictione in vota. Potest autem dispensare etiam, quando jus ad debitum amittitur per affinitatem incestuosam. †

§ 4. Episcopus in sententia Navarrae. An possit Episcopus concedere Bullas cum facultate absolvendi à casibus sibi reservatis, & dispensandi, ac commutandi in iis, in quibus ipse potest ordinario iure. Talis enim concessio est simoniaca, iure saltè humano, in qua solus Papa dispensare potest, ut de facto dispensat, quando cõcedit Cruciatam in subsidiũ belli contra infideles. Sed in sententia Henrici lib. 7. cap. 31. n. 1. in gloss. litter. C. potest, qui restatur in fessile Episcopum Hispaniarum an. 1571. ad instantiam Regis Idem docet Trullench. in Bull. proœm. dyb. 2. nu. 4. sed cum tribus limitationibus. Prima est, quod Papa, non concesserit Cruciatam. Secunda, quod magna necessitas urgeat. Tertia, quod pecunia, quæ pro tali concessione datur, non applicetur in usus Episcopi, sed in opera pia ad communitatẽ spectantia. Quibus positis, ait, talem Bullæ concessione non fore simoniacam, sicut non est simonia quando Episcopus dispensando aliquod votum, imponit onus largiendi certam elemosynam

concedere Bullas in sua Diocesi cum facultate absolvendi reservata, dispensandi, &c.

Negat Navarrae.

Affirmat Henrici.

Limitat Trullench.

pauperi, vel monasterio: nam Tridentinum *sess. 23. cap. 18.* solum prohibet in his recipi pecuniam in pretium *part. 4. tract. 4. resolut. 60.* Posse verò concedere Bullas Compositionis, diximus *sub verb. Bulla Compositionis num. 2.*

An transferre possit ieiunium de die in diem ex iusta causa?

Affirmat Layman.

An possit erigere Collegiatam cum novis Canonicis?

Et procedentibus adiungere?

Et delegare laicas causas Ecclesiasticas?

Item an possit confiteri simpliciter Sacerdoti.

55. Episcopus secundum Laymann. *lib. 4. tractat. 8. cap. 3. num. 9.* transferre potest ieiunium Ecclesie de uno in alium diem, si ita Civitatis solemnitas, aut populi infirmitas exigit. Et in particulari, quando Vigilia S. Matthaei incidit, feria secunda, vel tertia post Quinquagesimam, transferre potest in Sabbathum præcedens, si populus videatur in tali die carnes esurus. Quæ opinio probabilis alicui videbitur, etiamsi fractio ieiunii sine esu carniū timeatur; nam hoc quoque peccatum præcavendum est, *part. 3. tractat. 3. resolut. 66.*

56. Episcopus in sententia Riccii. *part. 3. decis. 66.* non potest erigere Collegiatam cum novis Canonicis, vel Canonicis antiquis alios addere. At secundum Novarium *99. for. part. 1. quasi. 24. n. 4.* utrumque potest, & potest concedere talibus signum, quod vulgò dicitur *Almutica*, vel, *Cappucio*, aut *Zambarda* sine licentia Papæ, *part. 3. tractat. 6. resolutione 38.*

57. Si causa spectantes ad jurisdictionem Ecclesiasticam sunt merè civiles, & pecuniariae, potest Episcopus illas delegare Judici Laico: si autem sunt spirituales, non potest. Et hæc opinio in praxi communiter servatur, quamvis de jure communi Angianus *de leg. tract. 1. lib. 2. contror. 25. num. 5.* solidè contrarium probet. *part. 1. tract. 2. resolut. 123.*

58. Episcopus ex cap. *ne pro dilatione* potest sua peccata confiteri cuicumque Confessario idoneo. Et quidem secundum Valerum *verb. Jurisdictio. diff. 14. num. 2.* & alius etiamsi non sit approbatus ab Ordinario, nam sicut non approbatum approbare potest pro ovibus suis, ita, & pro semetipso: nec obstat Concilium Tridentinum *sess. 23. cap. 15.* nam, cum supradictum privilegium sit insertum in corpore juris, non revocatur per clausulas generales. *Sed. Suarez in 3.*

part. tom. 4. disputat. 28. sess. 4. num. 2. & alii tenent: non posse eligere nisi approbatum, & ita decrevit Gregor. XV. Concilium verò non derogat hoc privilegium, sed solum exigit conditionem in confessorio, ut idoneus sit, nimirum quòd sit Curatus, vel ab Episcopo approbatus, idque generaliter pro omnibus sæcularibus. Unde cum Episcopus ex supradicto privilegio cap. *ne pro dilatione* debeat eligere idoneum, post Tridentin. tenetur eligere curatum, vel approbatum, *part. 3. tractat. 3. resolutione 3.*

59. Videtur quòd Episcopus possit citare subditum existentem extra diocesisim: primò, quia ait Bartol. *in l. 1. §. 1. istentem extra diocesisim* *num. 3. ff. de req. reu.* quod quando duo territoria subsunt uni superiori, tunc unus Judex potest citare in territorio alterius, omnes autem dioceses subsunt Romano Pontifici. Secundò, quia citatio non est actus judicialis, ait enim Abbas in cap. *licet num. 41. de foro compet.* citationem profructu Nuncio sit extra territorium esse solummodo executionem sententiæ judicialis de citando reum, quæ decernitur à Judice in proprio territorio. Tertio, quia id videtur significari in cap. *Romana, §. Contrahentes, de foro compet. in 6. ibi, si eorum auctoritate citati.* Sed nihilominus contrarium tenendum est cum Corneio, *in 3. part. tractat. 5. disput. 6. dub. 2. Hurtado de cens. in comm. diff. 8. & alius*, quia Episcopus non potest exercere jurisdictionem in aliena diocesi, cap. *sim de constit. c. Episcopum 8. quasi. 2.* jurisdictio enim hæret territorio, *l. fin.* Et Episcopus extra diocesisim quoad jurisdictionem contentiosam habetur pro persona privata. Citare autem est actus judicialis, etiam quatenus intimatur à Nuncio, unde in *Clement. passeralis de sentent. & re iudic. & terminatur*, Judicem non posse aliquem citare in alieno territorio. Dices, Episcopus potest excommunicare aliquem extra Diocesisim, ut dicimus *verb. Censura num. 7. ergò*, & citare, tum quia ad excommunicandum prærequiritur citatio, tum etiam, quia plus est excommu-

nicare.

nicare, quam citare. Respondeo, Pontium *lib. 5. cap. 7 §. 2. num. 20.* negare antecedens. Ipse verd cum Cornejo, *ubi supra*, nego consequentiam. Et ad primam probationem, ait idem Cornejo, fugientem extra territorium post delictum citari sufficienter in domo, vel in alio loco publico territorii: quia per fraudem fecit se indignum citatione personali. Ad secundam probationem negatur assumptum, nam executio excommunicationis extra territorium non exigit strepitum judiciale, sicut exigit citatio: quia secum trahit effectum suum.

Ad argumenta primo loco adducta. Ad primum, negatur major Bartoli. Nam quo tempore omnes Provinciae Romano Imperio subjectae erant, statutum fuit in *l. 1. §. Praesides, ff. de requir. reis*, ut Judices loci delicti mitterent litteras ad Magistratus locorum, ubi rei consistunt, ad eos citandos. Et ita practitari testantur multi cum Carnevalio *de judic. lib. 1. tit. 1. disputat. 2. quest. 1.* Ad secundum negatur, citationem non esse actum judiciale, nam contrarium probatum est. Unde quamvis Episcopus in alieno territorio possit jurisdictionem voluntariam exercere; ut docet Gratianus *tom. 2. cap. 127. num. 1.* id tamen non est verum, quando requiritur citatio, ut ait idem Gratianus. Ad tertium, ille textus non est contra nos: nam loquitur de citatione ratione contractus, quae immediate afficit rem, non de citatione personae, quae afficit immediate personam. Ita Avila *part. 2. cap. 3. disputat 2. dub. 2. conclus. 4.* Vel melius, quod ille textus, dum dicit, *propria auctoritate citati*, non excludit intervencum Judicis territorii requisitum per litteras, nam quod hic facit, videtur facere jussu requirentis *ex l. à Divo Pio, §. 1. ff. de re judic.* Ita Barbosa *in l. haeres absens, §. 1. ff. de jud.* Adverte tamen quod nostram sententiam DD. multipliciter limitant, & primo nisi adsit privilegium. Vide Tassonum *in pragmat. de Ante fato observat. 4.* Secundo nisi adsit praescriptio. Ita Sured. *cons. 465. num. 6.* Tertio

non procedere in Praelatis Reg. ut suo loco dicemus, *part. 5 tractat. 9. resolutione 34.*

60. Non potest Episcopus dispensare post matrimonium contractum obrepta dispensatione subreptitia, sed solum dissimulare, ut remaneant illi matrimonio contracto cum tali dispensatione, maxime si ex reparatione grave scandalum immineat, *part. 9. tractat. 7. resolutione 40.*

61. Episcopus tenetur irrogare eam partem communibus necessitatibus, vel medietatem superfluum, Card. de Lugo. Non Episcopi, *Sa. vel sextam partem pauperibus tenentur erogare. Mach. p. 8. tr. 7. ref. 12.*

62. Episcopus potest abesse à residentia sui Episcopatus per sex menses continuos computatis scilicet tribus mensibus ultimis anni, incipiendo à primo die trimestris futuri anni continuatè, potest abesse sine peccato mortali, contra *Te. d. p. 9. tr. 6. ref. 22.*

63. Episcopos, & Cardinales Regulares possent munus Patini in Sacramento Baptismi exercere, docent ferè omnes DD. & contrahunt cognationem spirituales, *p. 9. tr. 6. ref. 32.*

64. Vota aliquarum Religionum, quae annectuntur tribus votis substantialibus, non obligare durante Episcopatu, asserunt DD. secluso voto Patrum Societatis Jesu de praeposito Generali sic dictum est, *part. 5. tr. 2. resol. 65. & p. 9. tr. 8. resol. 70.*

65. Episcopi non possunt convocare processiones, nec ordinationes facere in Ecclesiis Regularium illis invitatis, *p. 9. tr. 6. resol. 48.*

66. Non potest Episcopus punire Regularem unius Religionis delinquentem in Monasterio alterius Religionis, nec superior illius Monasterii potest illum punire, sed mittere delinquentem suo superiori; nec tamen si deliquere extra claustrum, Bordon. *part. 9. tract. 7. resol. 69.*

67. Episcopus non confirmatus, & ordinandus debet confirmari, non enim excusari potest à peccato veniali Episcopomari.

pum administrantem Sacramentum confirmationis, sic etiam suscipiens, primam tonsuram non confirmatus. *ib. tr. 6. resol. 47.*

In Monasterio exempto non potest ordinare absque licentia Diocesani.

68. Episcopus non potest in Monasterio exempto Regularium illos ordinare absque licentia Episcopi Diocesani, in cuius Diocesi Monasterium existit. *Dian. p. 9. tr. 8. res. 29.*

Incediarii debent ab Episcopo excommunicari.

69. Quamquam Incendiarii non sint ipso facto excommunicati, tamen debent ab Episcopo excommunicari, sub poena suspensionis per annum à Pontificali- bus, quando hoc non faceret, & excommunicatio est Papæ reservata DD. *p. 9. tr. 8. resol. 10.*

In casu necessitatis potest mutare poenitentiam datam à Papa.

70. Episcopus in causa urgenti potest mutare poenitentiam datam à Papa, quando facile adiri ipse non potest; sed contrarium practicatur à Poenitentiaris, sed tu cogita. *ib. tr. 9. resol. 11.*

Contrarium practicatur. Sine assignata causa non potest Episcopus imponere pensionem super beneficia pinguia.

71. Episcopus non potest imponere pensiones super beneficia pinguia, nisi assignata justa causa, & legitima, & quantum leges præscribunt, quare sine expressione est nulla. Secundò sapit simoniam. Tertio causam expressam, sed non qualem leges permittunt, unde his non concurrentibus, potest inferri lis de nullitate pensionis, Garz. *part. 9. tract. 9. res. 49.*

Potest tempore pestis posita necessitate, ut comedatur caro in Quadragesima.

72. Episcopus potest in aliquibus casibus dispensare in suis legibus. Sylvest. *p. 9. tr. 6. resol. 41.*

73. In extrema necessitate (aliter minime) potest Episcopus tempore pestis dispensare in lege jejunii quadragesimali comedi carnes, quod etiam concedit Marchat. in locis ab urbe valde remotis, vel ubi periculum sit in mora, vel ex generali consuetudine, quod licet Episcopo universos Cives solvere ab abstinentia quadragesimali ex causa pestis. *part. 10. tract. 14. resolut. 3.* & si dispense in jejuniò absque justa causa, non solum est illicita, sed invalida. *Dian. ibid. §. Nota etiam nec potest abrogare legem localem jejunii latam in Concilio Provinciali, licet possit dispensare in ea, sicut potest in illa de jure Communi. ibid. §. Quarto primo. Potest tamen in lege Syno-*

dali facta de jejuniò, Leand. & alii. *ibid. §. Quarto secundo.* potest etiam in aliquibus dispensare valide, non licite sine justa causa. *ibidem.*

74. Episcopus potest dispensare in iuramentis Castitatis, Religionis, Peregrinationis Hierosolymitata, &c. cum non sint reservata Papæ sicut & vota. *Dian. & alii. part. 10. tract. 14. resol. 17.* potest tamen dispensare in casu necessitatis in votò Religionis, & Castitatis perpetuæ. Garzias, & alii. *part. 10. tr. 11. resol. 47. §. Nota etiam.*

75. Potest Episcopus dispensare in irregularitate orta ex repentina rixa, &c. etiam orta ab excessu defensionis, honoris, vite, vel honorum temporalium, que non est nuncupanda ex homicidio voluntario. Navarr. & alii. *p. 10. tr. 11. resol. 19.* & cum homicida ad ordines minores, & ad beneficium simplex. *ibid. §. Nota etiam idem potest Cap. S. vacante. res. 24.*

76. Cum illegitimo occulto ad sacros ordines, dignitates, ac beneficia Curata solus Papa potest dispensare, sed si ordinatus fuerit bona fide in Sacris, potest Episcopus dispensare cum illo ut administrat. Palaus, & alii. *part. 10. tract. 11. resol. 24.*

77. Potest etiam Episcopus cum bigamo interpretativo, & hæc opinio est communior, & si maritus postea cognoscit delictum in conscientia, & mortua uxore debet se abstinere ab ordine suscipiendo, etiã quod delictum non admittatur in foro externo. Ita Cornejo *ib. res. 15.* imò sit irregularis, etiam si cogatur per censuras ad reddendum debitum, vel quia pender lis, vel quia non potest sufficienter probare adulterium uxoris Episcopus, ut dictum est dispensare ad minores, & ad beneficium simplex. *ibid. §. Notandum, &c.*

78. Filii satellitum (del boia) histriorum, & representantium res inhonestas publicè, & meretricum, etsi nullo jure inveniuntur irregulares, tamen communiter DD. asserunt lupradictos tamquam infames coercendos esse ab ordinibus, & esse irregulares. *ibid. resolut. 26.* & qui

Potest dispensare in iuramentis castitatis, &c.

Potest dispensare in irregularitate orta ex rixa, &c. ex excessu defensionis honoris, &c.

Ad sacros ordines cum illegitimo occulto solus Papa.

Cum bigamo interpretativo.

Filii satellitum & infames sunt irregulares.

& qui sunt infames in uno loco, non sunt in alio, dummodo infamia non sit facile perventura in illo loco in quo ordinatur, vel non sit reversurus ubi famam amisit. Marchantius. *ibidem*, §. *Sed si inquiras*. Infamia duplex est, una per sententiam iudicis diffinitivam, qua quis de aliquo crimine condemnatur. Altera per quædam crimina quibus statutis juris annexa est infamia. Sylvest. *verb. Infamia*, numer. 8. & 9. quomodo hæc dicta intelligantur vide *resol.* 27. & Episcopus non potest dispensare cum infami ad ordines, sed in susceptis potest ut administrat. Palau *ibid.* §. *Quoad 3*. Si cur & sententiati à iudice indigent dispensatione, etsi baptizentur. *ib.* §. *Et tandem*.

Infamia duplex.

Cum Eunuchis.

79. Potest Episcopus dispensare cū Eunuchis qui sponte se castravit occultè. Sic Andreas Gerunda, & alii, ut ordinentur in sacris. *p. 10. tr. 16. ref. 28*

Degradare Sacerdotem non sibi subditum, sed non in casibus non expressis à iure.

80. Potest degradare Sacerdotem non sibi subditum propter delictum enorme, & qualificatum, & tradere brachio seculari ad puniendum. Cartarius cum 60. DD. *p. 10. tr. 11. resol. 52*. Sed in casibus non expressis in iure non debet hoc facere inconsulto Pontifice. *ibid.* §. *Sed non deseram*.

Jurisdicctio constat in indirecta à Papa concessione.

81. Jurisdicctio Episcopi constat in cõcessione directâ, & indirectâ, directâ fundatur hæc potestas Episcopi in iure Divino, indirectâ in voluntate Papæ. Lugo. *p. 10. tr. 12. ref. 18 §. Igitur*.

Non potest concedere leges irritantes.

82. Episcopus non potest condere leges irritantes, ut Matrimonium impediat celebratum, vel celebratum antequam Parochum. Dian. & alii. *p. 10. tr. 53. resol. 23. §. Sed difficultas*, nec potest cogere Parochum ad subministrandum presbyteris necessaria celebrare volentibus in Parochiali, S. Congr. Rituum 16. Junii 1602. *ibid. resol. 54*

Nec adstringere Parochianos ad dire sacrum in Parochia.

83. Non potest adstringere Parochianos, ut in Parochia audiant sacrum. Raphaël Averfa *ib. ref. 15*. nec potest transferre festa, nec jejunia sicut Pontifex. Leandi & alii. *ibid. ref. 7*.

Ex usu, & debet consisti.

84. Per se loquendo Episcopus non tenetur constituere Vicarium Generalem, tamen ex usu, & pro necessitatibus debet

eum constituere, qui habet potestatem suam ordinariam quam delegatam, sed quando dicimus Vicarium Generalem Episcopi esse ordinarium, intelligitur quod ad ea tantum, quæ ipso jure veniunt ex generali commissione Vicariatus, Gomez, & alii. §. *Cum autem*. nec potest duos Vicarios Generales constituere pro duabus Dioccesibus unius, sed potest in ea ubi residet habere duos Vicarios. Barbosa *part. 10. tractat. 15. resol. 31*.

85. Potest negare licentiam Regularibus alloquendi cum Monialibus, tamen est actus Charitatis si habent neccarius tenetur concedere. Vide *verb. Alloqui Monial.* numer. 8. & hanc licentiam potest concedere Novitio Equiti S. Joan. & S. Jacobi, vel alterius Religionis. Portel. & alii. *p. 10. tractat. 14. resol. 50*.

Potest negare licentiam Regularibus ad non alloquendi.

86. Episcopus Laudensis non potest examinare, & visitare Parochum Regularem in Ecclesia oppidi, vel loci Hospitali ordinis S. Hieronymi, ubi Generalis habet suam Residentiam, & in aliis ubi est cura animarum, & ibi resident Generales, in aliis vero ubi Parochi sunt seculares, vel Regulares, potest ad ea quæ sunt curæ annexa. DD. *p. 10. tr. 16. resolutione 28*.

Episcopus non potest visitare, etc. loca, ubi resident Generales, & est cura animarum.

E P I S C O P U S

Quoad penas pecuniarias imponendas, & equas familiares.

1. EPISCOPUS potest habere tot satellites, vulgò *Alarii*, quot voluerit: nec illorum numerus præscribi potest à magistratibus laicis. Quod si ex magno illorum numero inconueniens aliquod oriatur, rogabunt ipsos Episcopos, qui remedium adhibebunt. Et ita declaravit Sacra Congregatio die 14. Aprilis 1615. apud Barboam *de jur. pont. l. 1. cap. 11. numer. 75*. Idem docet Venerus *in exam. Episcop. l. 4. cap. 12. numer. 5*. ante ipsam Cardin. Bertrand. *resp. 2. ad artic. laici num. 7*. in instantia hujusmodi facta

Familiares Episcoporum non possunt à principibus ulli limitari.